

Öncü İşçi

Devrimci İşçi Partisi'nin merkezi yayın organı
Gerçek gazetesinin ücretsiz ekidir
Sayı: 32
Ağustos 2017

İşçi sınıfının devrimci mücadele örgütleri ve iktidar organları Sovyet (Konsey, Şûra)

İşçinin Programı:

İşçi sınıfı, burjuvazinin özel mülkiyet zulmünün yeniden kurulmasına engel olmak ve sınıfsız bir toplum kurmak için varolan devlet aygıtını olduğu gibi kullanamaz. Başta kendi bağrından doğacak işçi konseyleri olmak üzere, emekçi ve ezilen kitlelerin vekillerinin oluşturacağı meclisler, işçi iktidarını burjuvazinin hakimiyet biçiminden farklılaştıracak temel organlar olacaktır. Sınıfsız topluma bu yeni devlet ile yürünecektir.

(Devrimci İşçi Partisi Programı'ndan)

İşçinin Manifestosu:

Devrimler tarihi, işçilerin tüm ezilen katmanları da kucaklayarak toplumu yönetmeye aday olduklarında, yani devrim durumlarında, bambaşka organlar yarattığını gösteriyor. Bunlar işçi sınıfının ve ezilenlerin örgütlü örgütsüz en geniş katmanlarını içine alan özörgütlenme organlarıdır. Sovyetler hem proleter devriminin burjuva gericiliğine karşı mücadele organlarıdır hem de yeni işçi devletinin işçi demokrasisini cisimleştiren yönetim organları. Sovyetleri sadece bir mücadele aygıtı olarak ya da partinin uzantıları olarak gören bütün yaklaşımlar devrimci Marksizmden uzaktır. Sovyetler işçi devletinin kendisi olacaktır. Devrimci parti elbette proletaryanın en bilinçli, en mücadeleci kesimlerini örgütleyen işçi örgütü olarak sovyetlerin çoğunluğunu kendi yanına çekmek için her türlü siyasi çabayı gösterir. Partinin amacı sovyetler ze-

mininde toplumu yönetmektir. Ama sovyetler, partinin işçi sınıfının onayını ve rızasını alacağı meşru zemin olacaktır. İşçi demokrasisini başka türlü ayakta tutmak mümkün değildir. İşçi sınıfının ve müttefiki emekçi ve ezilen kitlelerin içinde farklı çıkarlar ve ihtiyaçlar var olduğu için, işçi iktidarının temellerini yıkmayı hedeflemeyen, devrimi karşıdevrimin saldırılarından korumaya kararlı her parti sovyetlerde temsil hakkına sahip olacaktır.

Sovyetlerin iktidarı, bütün bir dünyanın değişmesi demektir. Sovyetlerin iktidarı, devletin sınıf karakterinin değişmesi demektir. Bu iktidar kendini burjuvazinin ve emperyalist dünyanın tasallutundan korumak için derhal ciddi tedbirler alacaktır. Kapitalizmin tasfiyesi, sermayenin toplumsal iktidarının alaşağı edilmesi, emperyalizmin saldırılarının püskürtülmesi için,

kısacası devrimin amaçlarına ulaşabilmesi için işçi devletinin özsanvunması ve kapitalistleri ekonomik olarak mülksüzleştirmek amacıyla siyasi olarak da mülksüzleştirmesi vazgeçilmezdir. Her kim proletaryanın kendi sömürücülerini siyasi olarak mülksüzleştirmesine karşı çıkarsa o, istese de istemese de sermayenin toplumsal iktidarını koruyor demektir. Ama proletarya iktidarı burjuva demokrasisinden bin kez daha demokratik olacaktır: parlamentarizmin soyut bölgesel temsil zemininden sınıfın ve öteki emekçi kitlelerin kendi bağrından seçtiği, geri çağrılabilir temsilcilerinden oluşan organlara geçmesi, her işçi ve emekçiye, ezilen ulustan, ezilen cins kadından, gençlerden herkesin bütünüyle eşit haklarla siyasete katılmasının yolunu açması, siyaseti paranın hâkimiyetinden kurtararak sovyetleri meşru zemin olarak kabul eden bütün partilere ve adaylara eşit haklar sağlaması, siyaseti profesyonel bir siyasetçiler kastının av alanı olmaktan çıkarak herkesin günlük

işi haline getirmesi, büyük halk kitlelerine bugün varolan en demokratik burjuva devletinde bile sahip olmadıkları bir güç getirecektir. Demokrasi, halkın yönetimi, esas anlamını işçi devletinde kazanacaktır.

Devrimci İşçi Partisi, geçmişin deneyimlerinden öğrenen bir parti olacaktır. Devrimden sınıfsız toplumun kuruluşuna kadar geçecek süre içinde, toplumun içinden çıkıp ayrılarak kendine özgü ayrıcalıklar kazanacak bir bürokrasinin proletaryanın iktidarını yozlaştırması ihtimalinin var olduğunu bilecek ve son güne kadar bu eğilimlerle yorulmazcasına mücadele edecektir. İnsanlık sınıfsız topluma ancak işçi sınıfının kendi elleriyle yönettiği bir işçi devleti altında ulaşacaktır. İşte o gün, birleşmiş üreticiler haline gelmiş olan işçi sınıfı kendi devletini ve onunla birlikte bütün devletleri, insanlığın zamanla aşılması başka buluşlarıyla birlikte, tarih müzesine armağan edecektir. (Devrimci İşçi Partisi Manifestosu'ndan)

Tarihte sovyetler

Sovyetlerin ortaya çıkışı: 1905 devrimi

Sovyet dendiğinde işçilerin aklına ilk gelen bir dönem dünyanın süper gücü olan Sovyetler Birliği'dir. Sovyet kavramı bu açıdan genellikle Rusya ile özdeşleştirilir. Sovyet kelimesi Rusçadır. Ancak Ruslukla da Rusya'yla da ilgisi yoktur. Sovyet, işçi sınıfının mücadelesi içinde ortaya çıkmış olan bir örgütlenmedir. Türkçe karşılığı konsey ya da şûradır. Dolayısıyla işçi konseylerinden ya da şûralarından bahsediyoruz.

Sovyet örgütlenmesi, işçi sınıfının 1871 yılında kısa ömürlü ilk iktidarındaki örgütlenme biçimlerini (özellikle Komün Konseyi'ni) saymazsak, ilk defa 1905 Rus devriminde ortaya çıkmıştır. Rusya'da işçi sınıfı yaşadığı ağır ekonomik sorunlarla birlikte Çarlık rejiminin

baskısına ve despotluğuna karşı 1905 Ocak'ında isyan etti. Bu isyan ilk etapta örgütlü ve berrak bir siyasal öncülüğe sahip olmaktan uzaktı. Sınıfın tepkisi Gapon isimli bir Papaz'ın öncülüğünde Çar Baba'ya dilekçe vermek biçimini almıştı. Dilekçe 8 saatlik iş günü, adil bir ücret, toprağın halka devredilmesinin yanı sıra genel af, kilisenin devletten ayrılması, keyfi yönetimin son bulması gibi talepler de içeriyor ve sonunda genel ve eşit oyla seçilecek bir Kurucu Meclis istiyordu. İşçi sınıfının bu demokratik talepleri tüm açıklığıyla ortaya konmakla birlikte dilekçe Çar'a efendimiz diye hitap ediyor ve ondan halkın katlanamaz hale gelen acılarına son vermesi isteniyordu. Yoksul halk kararlılığını Çar'a "bunları bahşetmezse-

niz, ricalarımızı duymazsanız, biz burada sarayınızın önündeki alanda öleceğiz” diyerek gösteriyordu. Rusya’yı toprak ve sermaye sahibi sınıflar adına yöneten Çar, dilekçenin dilindeki yalvarmaya değil içeriğindeki isyana baktı ve saldırdı. Tarihe “Kanlı Pazar” olarak geçen bu olayda yüzlerce işçi ve aileleri Çar’ın sarayının önünde kurşunlanarak öldü.

Rusya işçi sınıfı Çar’a dilekçesini geri çekti, yerine ona tüm ülkeye yayılan bir grev dalgası verdi. Eğer emekçiler haklarını alacaksa bunun kendi öz güçlerine ve örgütlenmelerine dayanarak gerçekleşeceği bilinci yerleşti. Grev dalgası Ekim ayında doruğa ulaştı ve bir genel greve dönüştü. Metal fabrikaları, telgrafhaneler, demiryolları ve matbaa işçilerinin başını çektiği genel grevin örgütlenmesi ve yönetilmesi için bir koordinasyon ve karar alma orga-

nına ihtiyaç duyulunca sovyet yani işçi temsilcileri konseyi ortaya çıkırdı.

Rusya’da ağır istibdad koşullarında işçiler gizli örgütlenmek zorunda kalmıştı. Sendikalar yasadıydı. Sosyalist işçi sınıfı partisi Sosyal-Demokratlar da yasadışı ve gizli faaliyet yürütmekteydiler. Bu durumda örgütlü işçilerin sayısı birkaç yüzü, bu sosyalist işçi örgütlerine sempati duyan işçilerin sayısı da birkaç bini geçmiyordu. Grev dalgası çok daha büyük işçi kitlelerini mücadelenin içine çektiğinde farklı bir örgütlenme ihtiyacı doğdu. Sovyet bu ihtiyaçtan doğdu.

Sovyetin örgütsel şemasını bizzat kapitalist üretimin yapısı oluşturdu. Siyasi ve sendikal örgütler gizliydi. Ancak burjuvalar gayet açık şekilde yüz binlerce işçiyi, fabrikalarda, atölyelerde, üretim kısımlarında bir araya getirmekte ve bir nevi örgütlemekteydi. Fabrikalar,

atölyeler ve tüm üretim birimleri sovyete temsilciler gönderdi. Başkent Petrograd örneğini alacak olursak, burada ilk toplantısını birkaç düzine işçi temsilcisiyle yapan sovyetin temsilci sayısı 562’ye yükseldi. Kadınların tamamen hiçe sayıldığı ve adeta köle olarak görüldüğü Çarlık Rusyası’nda temsilcilerden 6’sı ise kadındı. 147 fabrika, 34 atölye, 16 sendika temsil edilmekteydi. Sovyetin ana gövdesi ile sanayinin ana gövdesi örtüşmekteydi. Metal sektörü 351 kişiyle, tekstil 57, basın ve matbaa işçileri 32, hizmet sektörü (mağazalar) 12, büro, eczacılık vb. işçileri 7 temsilciyle sovyette yer aldı. Sovyet en temel meseleleri genel oturumlarda karara bağlıyor ve sovyetin temsil ettiği 200 bin işçi bu kararları uyguluyordu.

Sovyet, bir de yürütme kurulu oluşturdu. Sovyet işçilerin meclisine denk düşüyorsa yürütme kurulu

da onun bakanlar kurulu gibiydi. Yürütme kurulunda sendikaların yanı sıra Sosyal Demokrat Parti ve başkaca halk örgütlenmelerinin ve partilerinin temsilcileri de yer alıyordu. Genel grev biçimini alan politik kitle grevi sovyeti bir alternatif iktidar gücüne dönüştürdü. Sovyet temsilcileri gittikleri fabrikada tamamen silahsız oldukları halde temsil ettikleri otorite sayesinde bir anda çarkların durmasını sağlayabiliyordu. Sovyet temsilcileri şehir dumasına (belediye meclisi) gidip işçilerin silahlandırılması için fon ayrılmasını dayatıyorlardı. Devlet iktidarı elindeki tüm şiddet aygıtlarıyla işçileri bastırmaya uğraşırken sonu hapishane hatta ölüm bile olsa yüz binlerce işçi sadece sovyetin otoritesini tanımaya başlamıştı.

Çar’a dilekçe vermenin sonu hüsrana ve katliama olmuştu. Sovyet

çatısı altında güçlerini birleştiren ve silah olarak politik kitle grevini kullanan işçi sınıfı Çar’ı bir “anayasal bildirge”yi imzalamaya mecbur etti. Sovyet, işçi sınıfının iktidara talip olduğunu gösteren bir deneyim oldu. Ne var ki 1905’te henüz iktidarı alacak kadar siyasi ve örgütsel olgunluğa ulaşmamış olan işçi sınıfı devrimi tamamlanmadı. Sovyet silah zoruyla kapatıldı. Başkanı Lev Trotskiy ve öncü işçiler yargılandı. Devrim başarıya ulaşmasa da gelecekte onu başarıya ulaştıracak örgütlenme biçimini yaratarak geçici olarak sahnedeki çekildi. 1917’de bu sefer işçi sınıfı Çar’ı devirdiğinde derhal 1905’in sovyetini yeniden kurdu ve iktidara yürüdü. Daha sonra sadece Rusya’da değil dünyanın neresinde işçi sınıfı iktidara talip olduysa mutlaka sovyet ve benzeri örgütlenmeler oluşturmuştu.

Sovyet, Rusya’ya özgü bir işçi örgütlenmesi değildir

İşçi sınıfı, sovyet ismi ile olmasa da Almanya’da Rat, İtalya’da consiglio, İspanya’da junta, Çin’de Sū wéi āi, gibi isimler olarak kendi öz örgütlen-

melerini yaratmıştır. Bizde ise 1878’den beri Rusya’nın yönetiminde olan Kars ilinde, Rusya’daki Şubat devriminin etkisiyle Kars İslam Şûra Hükümeti ku-

rulmuştur. Bu hükümetin adında “İslam” kelimesi vardır ama bunun anlamı Kars’ın Müslümanların yaşadığı bir bölge olduğunu ilan etmekten başka bir şey de-

ğildir. Hükümette Türklerin yanı sıra, Ruslar, Ermeniler, Molokanlar hep birlikte yönetmektedirler. Osmanlı’nın son döneminde ve cumhuriyetin ilk yıllarında “sov-

yet” sözcüğünün ülkemizdeki karşılığı “şûra” olmuştur. Şimdilerde ise “işçi konseyi” daha yaygın olarak kullanılmaktadır.

Sovyet ne işe yarar?

Sovyet, işçi sınıfının birlik içinde mücadele örgütüdür

Sovyet, işçi sınıfının içinden, onun kitlesel eyleminin örgütlenmesi, koordinasyonu ve yönlendirilmesi amacıyla çıkmıştır. Dolayısıyla işçi sınıfının farklı örgütlenmeleri içinde sovyetler, isimleriyle değil işlevleriyle ayırt edilmelidir. İçinde işçi sınıfının farklı siyasal eğilimlerini ve bu anlamda farklı işçi partilerini

barındırmaktadır. Sendikaların temsilcileri de sovyette yer almaktadır. Ancak bu örgütlerde yer almayan ama eylem içinde olan çok daha geniş bir işçi topluluğu da fabrikalarından, işyerlerinden temsilciler göndererek sovyete katılmaktadır.

Sovyet tüm ezilenleri işçi sınıfının etrafında toplamanın aracıdır

İşçi sınıfının bir özörgütü olarak ortaya çıkan sovyetler kurulduğu andan itibaren toplumun diğer ezilen kesimlerine de örnek oluşturmuştur. 1905 Devrimi’nde işçi temsilcilerine vekillerini gönderen askerler ve köylüler, 1917 devriminde kendi sovyetlerini kurmuşlar daha sonra bu sovyetler “İşçi, köylü ve asker temsilcileri sovyeti” adı altında birleşmiştir. Yine 1918 Almanya devriminde de işçi Rat’larının ardından

asker Rat’larının da kurulduğunu görmekteyiz. Askerler yani profesyonel subaylar dışındaki er ve erbaşlar, işçilerin ve özellikle yoksul köylülerin silah altına alınmış kesimlerini ifade eder. Askerlerin devrimlere katılması bu anlamda değerlendirilmelidir. Bu açıdan bakıldığında işçi devrimlerinin askerleri de etrafında toplaması ezilen sınıfların seferberliğinin ileri bir ifadesi olarak sıklıkla ortaya çıkmaktadır.

Sovyet işçi sınıfının demokratik iktidar organıdır

Sovyet aynı zamanda işçi sınıfının iktidar organıdır. Kapitalizm öncesi hâkim sınıflar, Monarşi, Krallık, Padişahlık vb. biçimlerde toplumu yönettiler. Burjuvazi, kendi sınıf hâkimiyetinin halka oylatılarak tescil ettirildiği parlamento sistemini getirdi. İşçi sınıfının yönetim biçimi ise sovyetlere dayanır. Burjuva parlamentosu herkese eşit oy hakkı tanıdığına, aslında bu bir eşitlik değil elinde tüm ekonomik ve siyasal gücü bulduran, basını tekelinde tutan, sıkıştığında polise ve jandarmaya başvuran sömürücü burjuva azınlığın kayırılması anlamına gelir. Sovyet ise fabrikalardan, atölyelerden, günümüzde hizmet sektörü işletmelerinden, asker sovyetlerinde ise birliklerden ve garnizonlardan temsilcilerini seçer. Köylü sovyetlerine gelince, köylülerden ama toprak ağaları içinden değil emeğiyle yaşayan, yoksul ya da topraksız köylülerin arasından seçim yapılır. Yani sovyetlerin iktidarı, işçi sınıfının öncülüğünde, emekçi ve ezilen halkın iktidar olmasının ve sömürücü

sınıfların iktidardan dışlanmasının en uygun biçimidir.

Ayrıca parlamentodan farklı olarak sovyet tipi örgütlenmede işçiler, askerler ve köylüler seçtikleri temsilcileri geri çağırma ve yerine yenilerini seçme hakkına sahiptir.

Parlamentoda pasif bir oy verme söz konusudur. Sovyette ise mücadele eden, canlı, sürekli tartışan bir topluluğun yönetime katılma pratiği söz konusudur. Bu yönüyle sovyet demokrasisi her türlü burjuva demokrasisinden üstündür.

Parti ile sovyetin ilişkisi

Devrimci bir işçi partisi açısından sovyet, partinin bir organı ya da parçası olarak görülemez. Tam tersine parti sovyetin içinde yer alır. Programını ve politikalarını sovyette yer alan temsilcilere benimsetmek, sovyette çoğunluğu elde ederek işçi sınıfını kendi prog-

ramı doğrultusunda yönlendirmek için uğraş verir. 1917 devriminde sovyetlerde uzun süre reformcu, küçük burjuva eğilimli işçi ve halk partileri çoğunluk olmuştur. Ancak zaman içinde sovyetler Bolşeviklerin devrimci programını benimsemiş ve devrimci işçi partisi olan

Bolşevikler çoğunluğu elde etmiştir. Ayaklanma ve iktidarın fethi Bolşevik partisinin önderliğinde gerçekleştirilmişse de önce ayaklanmanın sonra da kurulan işçi iktidarının temel organı İşçi, Asker ve Köylü Temsilcileri Sovyeti olmuştur.